

(95. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Bij schrijven van den gevolmachtigde voor Pruisen van 8 Mei 1893, werd de aandacht der Regeeringen van de Rijnsoeverstaten er op gevestigd, dat in Pruisen sedert lang de behoefte werd gevoeld, om ook bij de overtredingen van de voorschriften betreffende de scheepvaart en de waterpolitie op den Rijn de „vorläufige Festsetzung von Strafen“ door „amtsrichterliche Strafbefehle“ en „polizeiliche Strafverfügungen“, in te voeren. Hiertegen toch had zich een bezwaar opgedaan. Bij de rechtscolleges, in het bijzonder belast met Rijnvaartzaken, bestond in het algemeen twijfel, of werkelijk het uitvaardigen van „Strafbefehle“ binnen hunne bevoegdheid viel, en zulks in hoofdzaak naar aanleiding van art. 36, 2, der herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 (*Staatsblad* van 1869 n°. 75) luidende:

„Het *vonnis* vermeldt de daadzaken, die aanleiding hebben gegeven tot het geding, de punten, waarover volgens de uitkomst van het onderzoek moet worden beslist en de gronden waarop het berust.“

Daarom werd op voorstel van den Pruisischen gevolmachtigde deze aangelegenheid in de vergadering van commissarissen te Mannheim op 6 Juni 1893 ter sprake gebracht, en toen zoowel als op de volgende bijeenkomsten heeft zij een onderwerp van ernstige gedachtenwisseling uitgemaakt.

Betrekkelijk de „amtsrichterliche Strafbefehle“ (§ 447 der R. Str. P. O.) werd toen enerzijds vastgehouden aan den strijd met gemeld art. 36, 2, volgens hetwelk een *vonnis* wordt vereischt.

Anderzijds meende men, dat elke Oeverstaat zich het recht had voorbehouden, zelf de bijzonderheden der procedure zelfstandig te regelen, en dat de invoering der „Strafbefehle“ geheel zou beantwoorden aan art. 36, 1, der Rijnvaartakte, hetwelk luidt:

„De rechtbanken voor de Rijnvaart behandelen de aangebrachte zaken zoo eenvoudig en zoo spoedig mogelijk; van vreemdelingen wordt, ter zake hunner nationaliteit, geenerlei borgstelling gevorderd.“

Tegen het toelaten van „polizeiliche Strafverfügungen“ (§ 453 der R. Str. P. O.) bestonden behalve het voorgaande, betreffende de „amtsrichterliche Strafbefehle“ nog een tweetal bezwaren.

In de eerste plaats art. 33 der Rijnvaartakte luidende:

„In de daarvoor geschikte plaatsen, gelegen aan den Rijn of in de nabijheid van den stroom, worden rechtbanken ingesteld, belast met de kennisneming van alle zaken, in art. 34 vermeld.“

En hoewel de redactie van dat artikel naast de rechterlijke procedure eene min of meer administratief rechterlijke behandeling niet bepaald uitsloot, bleef het toch hoogst twijfelachtig of het bij het sluiten der akte wel in de bedoeling der contracterende partijen had gelegen laatstgemelde wijze van berechting te erkennen.

In het bijzonder echter achte men het toelaten van „polizeiliche Strafverfügungen“ in strijd met art. 32 der akte, waarbij het maximum der boete voor overtreding van de politievoo-

schriften in zake de Rijnvaart, wordt vastgesteld op een bedrag van 300 francs, terwijl in Duitschland krachtens § 453, 1, der R. Str. P. O. in verband met § 1, 3de lid, van het R. Str. G. B., „polizeiliche Strafverfügungen“ alleen zouden kunnen worden uitgevaardigd ten opzichte van zoodanige feiten, die als overtredingen in den zin van § 1, 3de lid, van het R. Str. G. B. worden aangemerkt, en derhalve met eene geldboete van niet meer dan 150 Mark worden gestraft.

Hiertegen werd aangevoerd dat de „Zuwiderhandlungen“, bedoeld in art. 32 der akte, blijkens de woorden van den Franschen tekst „Contraventions“, ook in verband met de bedoeling van het internationaal verdrag, tot de categorie der geringste strafbare handelingen, d. i. onder de „Uebertretungen“ behooren te worden gerangschikt, en derhalve § 453, 1ste lid, van de R. Str. P. O. toch toepasselijk kon worden geacht, mits de opgelegde boete maar niet de som van 150 Mark overschreed.

Niettegenstaande het belangrijk verschil van meeningen waren de gevolmachtigden der Rijnsoeverstaten overigens eenparig van gevoelen, dat de „amtsrichterliche Strafbefehle“ en „polizeiliche Strafverfügungen“ in de Staten waar zij waren ingevoerd, zonder bezwaar ook bij overtredingen de Rijnscheepvaart betreffende, konden worden toegepast.

Ten einde echter aan de daartegen gemaakte bedenkingen te gemoet te komen werd met algemeene stemmen besloten aan de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 eene additioneele verklaring toe te voegen, waarbij de „richterliche Strafbefehle“ en „polizeiliche Strafverfügungen“, overeenkomstig de strafwetgeving der Oeverstaten uitgevaardigd, op ééne lijn zullen worden gesteld met de in de artt. 32—40 der herziene Rijnvaartakte vermelde vonnissen en beslissingen en mitsdien in elk der Oeverstaten ten uitvoer kunnen worden gelegd, zoo niet binnen een termijn van ten minste ééne week na de beteekening van dengene wien de straf is opgelegd, daartegen verzet is gedaan.

Na de uiteenzetting van de aanleiding daartoe schijnt eene korte toelichting voldoende.

Hoewel in de Nederlandsche strafwetgeving eene voorloopige vaststelling van straffen niet bekend is, zijn toch de rechten der Nederlandsche onderdanen bij deze nieuwe bepaling betrokken, daar krachtens art. 35 der Rijnvaartakte de strafzaken worden berecht binnen het gebied waar de overtreding is begaan.

De additioneele verklaring houdt alzoo eene bepaling in, wettelijke rechten betreffende. Om deze reden, en daar zij tevens moet worden beschouwd als eene authentieke uitlegging van eene in Nederland bij de wet goedgekeurde internationale overeenkomst, valt zij mitsdien binnen de termen van art. 59 der Grondwet, 2de lid, en vereischt bekrachtiging bij de wet.

Vermits het slot der eerste zinsnede van het voorgestelde artikel voldoende waarborgen oplevert tegen willekeur en het artikel zelf eenvoudigheid en spoed, bij de behandeling van overtredingen, de Rijnscheepvaart betreffende, ten zeerste gewenscht, in hooge mate kan bevorderen, zoo kan ook tegen de voorgestelde additioneele verklaring van de zijde van Nederland geen overwegend bezwaar worden ingebracht, maar moet zij veeleer geacht worden ook voor Nederlandsche ingezetenen van belang te zijn.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

J. RÖELL.

De Minister van Justitie,

VAN DER KAAJ.

*De Minister van Waterstaat,
Handel en Nijverheid,*

VAN DER SLEJDEN.

De Minister van Financiën,

SPRENGER VAN EYK.